

UNIÓS HALÁSZATI GAZDÁLKODÁS

A közös halászati politika (KHP) keretében zajló halászati gazdálkodás a környezeti szempontból fenntartható tengeri biológiai erőforrások, valamint az ágazat hosszú távú életképessége biztosításának szükségességén alapul. E cél elérése érdekében az Európai Unió számos jogszabályt fogadott el az uniós vizekhez való hozzáférésre, a források elosztására és felhasználására, a teljes kifogható mennyiségekre, a halászati erő kifejtés korlátozására és más technikai intézkedésekre vonatkozóan.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 38–43. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

A legfőbb célkitűzés az ágazat hosszú távú életképességének az erőforrások fenntartható kiaknázása révén történő garantálása.

EREDMÉNYEK

A. A vizekhez és erőforrásokhoz való hozzáférés szabályai

Az általános szabály értelmében az EU nyilvántartásba vett halászhajói egyenlő mértékben férnek hozzá a vizekhez és erőforrásokhoz az uniós vizek egész területén. E szabály alól számos átmeneti kivétel van érvényben, amelyek azonban 2022 végén hatályukat veszítik. Ezek az alábbiak:

1. A 12 mérföldes övezeteken belüli hozzáférési korlátozások

Egy legfeljebb 12 mérföldes part menti övezeten belül a tagállamok az alábbi három hajó- és halászati csoportra korlátozhatják: a hozzáférést:

- a szomszédos kikötőkből az említett vizeken hagyományosan halászó hajókra;
- a fennálló szomszédsági kapcsolatok keretében meghatározott hajókra;
- a közös halászati politikáról szóló alaprendelet I. mellékletében felsorolt halászatok hajóira.

2. A legkülső régiók 100 mérföldes övezetein belüli hozzáférési korlátozások

Az EU legkülső régióinak partvonalától számított legfeljebb 100 mérföldön belül a belépés a következő hajócsoportokra korlátozható:

- az említett területek kikötőiben lajstromozott hajókra;

— az említett vizeken hagyományosan halászó hajókra;

B. A maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzés

A KHP egyik elsődleges célja az erőforrások megőrzése annak révén, hogy a halászati kapacitást a fogási lehetőségekhez igazítják. A fenntartható kiaknázás elérése érdekében a halállomány-gazdálkodásban alkalmazni kell a legnagyobb fenntartható hozamokat (MSY). Ennek érdekében a KHP döntéseit a rendelkezésre álló legjobb tudományos véleményekre és az elővigyázatosság elvére alapozza, amelynek értelmében az elégséges tudományos információ hiánya nem indokolhatja a fajok megőrzésére irányuló intézkedések elhalasztását vagy elmulasztását. A fenntartható kiaknázás azt is jelenti, hogy fokozatosan végre kell hajtani a halgazdálkodás ökoszisztéma alapú megközelítését.

C. Halászati lehetőségek

Az EU a kereskedelmi fajok többsége tekintetében évente halászati lehetőségeket oszt ki, amelyek teljes kifogható mennyiségekben (TAC) fejezhető ki. A Nemzetközi Tengerkutató Tanács (ICES) és a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) tudományos értékelései alapján a Bizottság minden év végéig benyújtja a Tanácsnak a teljes kifogható mennyiségekre vonatkozó javaslatait. A többéves gazdálkodási tervek keretében az elmúlt években a kifogható mennyiségek stabilabbak lettek, így lehetővé teszik majd a halászok számára, hogy tevékenységeiket jobban megtervezhessék.

D. A viszonylagos stabilitás elve

A halászati lehetőségeket úgy osztják szét a tagállamok között, hogy biztosítsák az egyes tagállamokban az érintett halállományra irányuló halászati tevékenységek viszonylagos stabilitását. A viszonylagos stabilitás – különösen a történeti fogásszinteken alapuló – elve az egyes tagállamok vonatkozásában a legfőbb kereskedelmi fajokra irányuló, engedélyezett halászati erő kifejtés meghatározott százalékának fenntartását jelenti. A halászati erő kifejtésnek általánosságban véve hosszú távon stabilnak kell lennie, figyelembe véve a hagyományos halászati tevékenységek és a halásztól leginkább függő régiók vonatkozásában fenntartandó preferenciákat.

E. A halászati kapacitások megfelelőbb kiigazítása

A KHP fenntartható kiaknázásra vonatkozó célkitűzésével összhangban javul a halászati lehetőségek halászati kapacitásokhoz való igazítása. Ez elsősorban annak tudható be, hogy javult a maximális fenntartható hozamú (MFH) állományokkal rendelkező fontos halállományok állapota, de az uniós halászfloTTa-kapacitás csökkenésének is köszönhető. Ezért az uniós halászfloTTák többségének gazdasági teljesítménye nőtt az elmúlt néhány évben. A bruttó hozzáadott értéket (GVA) 2014-ben 3,7 milliárd EUR-ra becsülték, amely 2017-ben elérte a 4,5 milliárd EUR-t. A becsült bruttó nyereség a 2014-es 1,6 milliárd EUR-ról 2017-ben 2,0 milliárd EUR-ra nőtt.

F. Új rendelet a technikai intézkedésekről

A technikai intézkedések a közös halászati politika végrehajtását támogató eszközök. Általában véve ezek célja a fiatal példányok, nem kereskedelmi fajok és egyéb tengeri állatok kifogásának megakadályozása. Mivel a technikai intézkedések

hatékonyságának növelése érdekében új megközelítésre van szükség, az Európai Parlament és a Tanács 2019. június 20-án elfogadta a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről szóló (EU) 2019/1241 rendeletet. A rendelet naprakésszé teszi és egységesíti a halászeszközök és a halászati műveletek meglévő fogalom meghatározásait, valamint a technikai szabályok egyértelműbb és egységesebb értelmezésére és végrehajtására törekszik. Ez a rendelet technikai intézkedéseket állapít meg a tengerek biológiai erőforrásainak kifogására és kirakodására, a halászeszközök működtetésére, valamint a halászati tevékenységek és a tengeri ökoszisztémák kölcsönhatására vonatkozóan.

1. Közös technikai intézkedések

A rendelet olyan közös technikai intézkedéseket állapít meg, amelyek valamennyi uniós vízre és adott esetben a hobbihorgászatra alkalmazandók:

- bizonyos ártalmas halászeszközök és -módszerek, amelyek robbanóanyagot, mérget, bódító anyagokat, elektromos áramot, légkalapácsot vagy más ütéssel működő eszközt alkalmaznak, a vörös korall vagy másfajta korallok, illetve korallszerű fajok begyűjtésére használt vontatott eszközök és markolók, valamint egyes szigonypuskák betiltása;
- a vontatott halászfelszerelések, a statikus hálók és az eresztőhálók használatára vonatkozó általános korlátozások;
- az érzékeny fajok halászatának általános tilalma;
- meghatározott halászeszközök alkalmazásának tilalma érzékeny élőhelyeken, beleértve a veszélyeztetett tengeri ökoszisztémákat is;
- a minimális állományvédelmi referenciaméret, azaz a fedélzeten tárolható és/vagy kirakodható fajok esetében a minimális méret meghatározása;
- a visszadobás gyakorlatának visszaszorítását célzó intézkedések, például kísérleti projektek kidolgozása a nem szándékos fogások csökkentésére szolgáló módszerek feltárására.

2. A technikai intézkedések regionalizációja

A rendelet keretet hoz létre a technikai intézkedéseknek a halászatok regionális sajátosságaihoz való igazítására. A regionalizáció folyamatát alulról építkező megközelítés révén kell megvalósítani, amelynek keretében a tagállamok a helyi tanácsadó testületekben az ágazattal szorosan együttműködve közös ajánlásokat nyújthatnak be a következő technikai intézkedésekre vonatkozóan:

- méret-és fajszelektáló halászeszközök;
- a halászati tevékenységek tilalma vagy korlátozása bizonyos övezetekben, illetve időszakokban;
- a minimális állományvédelmi referenciaméret, azaz a fedélzeten tárolható és/vagy kirakodható fajok esetében a minimális méret meghatározása;
- azonnali hatályú halászati tilalom bevezetése az érzékeny fajok, a fiatal egyedek rajjai, az ívó halrajok és a kagylók rajjai védelmének biztosítása érdekében;

- innovatív halászeszközök használata;
- védelmi intézkedések;
- ideiglenes visszadobási tervek;
- olyan kísérleti projektek meghatározása, amelyek mérhető célkitűzéseken és célértékeken alapuló, a fogások és a visszadobások teljes dokumentálására szolgáló rendszert alakítanak ki.

G. Többéves állománygazdálkodási tervek

A többéves állománygazdálkodási tervek célja, hogy az Unió különböző tengeri medencéire vonatkozóan az állományok mennyiségét a biztonságos biológiai határokon belül tartsák. A tervek megállapítják a fogások maximális mennyiségét, valamint számos technikai intézkedést, figyelembe véve az egyes állományok és halászterületek jellemzőit (célfajok, használt felszerelés, az érintett állomány állapota), továbbá az intézkedéseknek az érintett halászterületekre gyakorolt gazdasági hatását.

H. Többéves állomány-helyreállítási tervek

A veszélyeztetett halállományok vonatkozásában többéves állomány-helyreállítási terveket fognak végrehajtani. A tervek tudományos tanácsadáson alapulnak és előírják a halászati erőfelfejtés korlátait (azaz a haláshajók által tengeren töltött napok számát). Biztosítják, hogy „a halászati tevékenységek által a tengeri ökoszisztémára gyakorolt hatást fenntartható szinten tartsák”.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta meghatározó szerepet játszik a halászati gazdálkodásra vonatkozó jogszabályok alakításában. Az alábbiakban a legfrissebb és legfontosabb eredményeket soroljuk fel:

2016. július 6-án a Parlament és a Tanács elfogadta a közönséges tőkehal, a hering és a spratt balti-tengeri állományaira és a halászatukra vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2016/1139 rendeletet^[1]. Ez az új regionális megközelítés figyelembe veszi a létező erős biológiai kölcsönhatásokat. Több fajra vonatkozó halászati tervet hoz létre a tőkehal-, hering- és sprattállományok közötti dinamika, valamint az említett állományok halászata során ejtett járulékos fogásokban előforduló fajok, nevezetesen a Balti-tengerben élő sima lepényhal, érdes lepényhal, nagy rombuszhal és sima rombuszhal állományainak figyelembevételével.

A Parlament és a Tanács 2016. szeptember 14-én elfogadta az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójútonhal-állományra vonatkozó többéves helyreállítási tervről szóló (EU) 2016/1627 rendeletet^[2]. A terv figyelembe veszi a különböző típusú halászeszközök és halászati technikák sajátosságait, és ösztönzi a környezetre kisebb hatást gyakorló szelektív megoldások alkalmazását, hozzájárulva ezáltal a helyi közösségek méltányos életszínvonalához.

2016. november 22-én a Parlament és a Tanács elfogadta a tőkehalállományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó hosszú távú terv létrehozásáról

[1][HL L 191., 2016.7.15., 1. o.](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/1139/oj)

[2][HL L 252., 2016.9.16., 1. o.](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/1627/oj)

szóló 1342/2008/EK tanácsi rendeletet módosító (EU) 2016/2094 rendeletet^[3]. v felülvizsgálatának célja az volt, hogy biztosítsa a közönséges tőkehal állományainak oly módon történő halászatát, amely helyreállítja és a maximális fenntartható hozam előállítására képes szint felett tartja a szóban forgó állományokat.

2018. július 4-én a Parlament és a Tanács elfogadta az Északi-tengerben élő tengerfenéki állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2018/973 rendeletet^[4], amelyben részletesen meghatározza az Északi-tengeren a kirakodási kötelezettség végrehajtásának részleteit. A terv magában foglalja számos, a tengerfenéken élő északi-tengeri állomány hasznosítását, valamint – amennyiben ezek az állományok az Északi-tengeren túl is fellelhetők – az Északi-tenger szomszédos vizeiben élők hasznosítását is.

2018. november 13-án a Parlament elfogadta az adriai-tengeri kisméretű nyílt vízi állományokra és a halászatukra vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló jogalkotási állásfoglalást^[5].

2019. március 19-én a Parlament és a Tanács elfogadta a nyugati vizekben és a szomszédos vizekben halászott állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2019/472 rendeletet^[6].

2019. június 20-án a Parlament és a Tanács elfogadta a tengerfenéken élő állományoknak a Földközi-tenger nyugati térségében folytatott halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2019/1022 rendeletet^[7].

2019. június 20-án a Parlament és a Tanács elfogadta az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kardhalra vonatkozó többéves helyreállítási tervről szóló (EU) 2019/1154 rendeletet^[8].

2019. június 20-án a Parlament és a Tanács elfogadta a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről szóló (EU) 2019/1241 rendeletet^[9].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
06/2020

[3][HL L 330., 2016.12.3., 1. o.](#)

[4][HL L 179., 2018.7.16., 1. o.](#)

[5][Elfogadott szövegek, TA\(2018\)0445.](#)

[6][HL L 83., 2019.3.25., 1. o.](#)

[7][HL L 172., 2019.6.26., 1. o.](#)

[8][HL L 188., 2019.7.12., 1. o.](#)

[9][HL L 198., 2019.7.25., 105. o.](#)

